

MUHASEBE VE FİNANS SEKTÖRÜNÜN MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNDEN BEKLENTİLERİ

Öğr. Gör. Derya Özgüler
İnönü Üniversitesi
Aragir Meslek Yüksekokulu
derya.ozguler@inonu.edu.tr

Öğr. Gör. Dursun Özgüler
İnönü Üniversitesi
Aragir Meslek Yüksekokulu
dursun.ozguler@inonu.edu.tr

Öğr. Gör. Kasım Uğur Karataş
İnönü Üniversitesi
Malatya Meslek Yüksekokulu
kasimkaratas@hotmail.com

Okt. Murat Ulaş
İnönü Üniversitesi
Aragir Meslek Yüksekokulu
murat.ulas@inonu.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, muhasebe ve finans sektöründe faaliyet gösteren kuruluşların, meslek yüksekokullarında bulunan muhasebe ve vergi bölümü mezunu öğrencilerine verilen eğitimden beklentilerinin belirlenmesidir. Bu kapsamda ülkemizde bulunan özel sektördeki işverenler ve kamudaki yetkili kişiler ile görüşülmüştür ve anket çalışması yapılarak meslek yüksekokullarından beklentilerin ne olduğu belirlenmiştir.

Çalışmada, meslek yüksekokulu muhasebe ve vergi bölümü eğitimi ile ilgili bilgiler verilmiş ve yapılan araştırmanın amacı, yöntemi ve hipotezleri ortaya konularak sonuca ulaşılmıştır. Çalışma sonrasında, muhasebe ve finans alanında faaliyet gösteren kamu ve özel sektör kuruluşlarının, meslek yüksekokullarındaki muhasebe ve vergi bölümü mezunlarından beklentilerinin neler olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonuçları, mezun öğrencilerin eğitim döneminde aldıkları uygulama derslerinin, sektörün beklentilerini yeteri kadar karşılayamadığı ve bu konuda sektörden destek alınabileceğini ortaya çıkarmıştır.

Anahtar Sözcükler: Meslek Yüksekokulu, Eğitim, Muhasebe, Finans, Sektör.

ACCOUNTING AND FINANCE SECTOR'S VOCATIONAL SCHOOL EXPECTATIONS FROM STUDENTS

Abstract

The aim at this study is to determine the educational expectations of institutions in accounting and finance sector from graduates students of the accounting and tax department. In this context, the private sector employers in our country and the authorities in the public were interviewed and a survey was conducted to determine what the expectations were from vocational schools.

In the study, information about vocational college accounting and tax department education was given and the purpose, method and hypothesis of the research done were revealed and the result was reached. After the study, it was determined that the expectations of the public and private sector organizations operating in the field of accounting and finance graduates of accounting and tax department in vocational schools. The results of the research reveal that the graduates cannot receive the industry expectations as much as the training courses they have received during the training period and that they can receive support from the sector.

Keywords: Vocational School, Education, Accounting, Finance, Sector.

GİRİŞ

İnsan nüfusunun ve ihtiyacının artmasıyla, birçok sektörde olduğu gibi muhasebe ve finans sektöründe de hızla gelişme ve büyüme söz konusudur. Gelişmekte olan Türkiye bu kapsamda ihtiyaçları sürekli artan bir ülke konumundadır.(Özgüler,2016) Muhasebe ve Finans sektörü ise söz konusu gelişimin en önemli sacayaklarından biri durumundadır. Bu sektörde istihdam edilecek personelin niteliği, yapılacak olan işin verimliliğini ve devamlılığını sağlayacaktır.

Meslek yüksekokulları "Mesleki ve Teknik Eğitim Sistemi"nin en önemli aşamalarından biridir. Meslek Yüksekokulları Sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerine yeterli bilgi ve beceriyle donanmış meslek elemanı yetiştirmek amacıyla kurulmuştur. Meslek Yüksekokulları lisans düzeyinde eğitim veren Mesleki ve Teknik Eğitim kurumları ile ortaöğretim kurumlarının hedef aldığı istihdam sahaları arasında kalan boşluğu doldurma işlevini yerine getirmektedir (Özgüler, Koca ve Özgüler, 2013).

Muhasebe ve finans sektörü iş taleplerini en iyi şekilde değerlendirebilmek için iyi yetişmiş meslek elemanlarına ihtiyaç duymaktadır. Meslek yüksekokullarında mezun olan öğrenciler işveren veya iş görenlerle vatandaş arasında köprü görevi gören ara elemanlar olmaktadır. Zira özel veya kamu kuruluşlarına baktığımızda genel olarak yapılan işlerin yükünü meslek yüksekokulu mezunları çekmektedir. Bu sebeple hem teorik ve hem de uygulamalı eğitim ve öğretim gerçekleştiren meslek yüksekokullarına büyük sorumluluklar yüklenmektedir. (Kağızmanlı, Kaya, Özgüler ve Altuğ, 2016) Bu bağlamda meslek yüksekokullarındaki eğitimin amacına ulaşması için ders programlarında staj ve uygulamalara teorik dersler kadar önem verilmesi gerekmektedir (Özgüler,2016).

Ülke olarak kalitenin sürekliliği önemli bir parametredir. Süreklilik elde edebilmek, yüksek kalitede insan gücüne sahip olmakla mümkündür. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarına, bu elemanların yetiştirilmesi

açısından büyük bir sorumluluk düşmektedir. Özellikle sanayinin istediği özelliklerdeki kalifiye eleman, ancak uygulamalı eğitim ile yetiştirilebilecektir (Koca, Özgüler ve Aksungur, 2015).

Pratik eğitimin yararları; teorik bilgileri yaşama geçirmek, mesleğin gerektirdiği kültüre kolay adapte olmak, yaratıcılık yeteneğini geliştirmek, sektörün gerektirdiği davranış özelliklerini kazanmak, ilgili konuda bilgiyi ve görgüyü artırmak, mezuniyet sonrası iş için bağlantılar yapmak, çalışacak iş alan hakkında bilgi sahibi olmak, okul-endüstri ilişkilerini geliştirmek şeklinde sıralanabilir. Bu tür bir mesleki eğitimde başarı; mesleki eğitimcilerin, işverenler, yöneticiler ve diğer eğitimcilerle işbirliğine istekli olmalarına bağlıdır (Görmüş ve Bektaş, 2002: 20).

YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı, muhasebe ve finans sektörde faaliyet gösteren kuruluşların muhasebe ve vergi bölümü mezunu öğrencilerinin mesleki yeterlilik düzeyleri hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmak ve öğrencilere verilen eğitimden beklentilerini belirlemektir.

Araştırma Modeli

Bu çalışma, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, müdahale edilmeksizin kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2008).

Çalışma Grubu

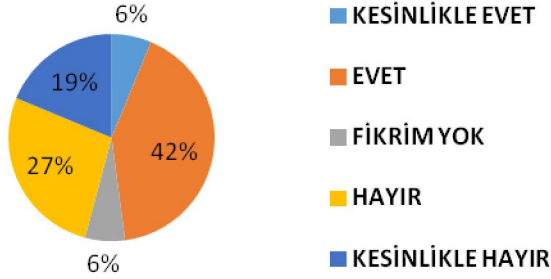
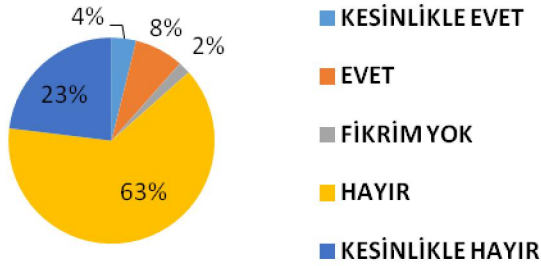
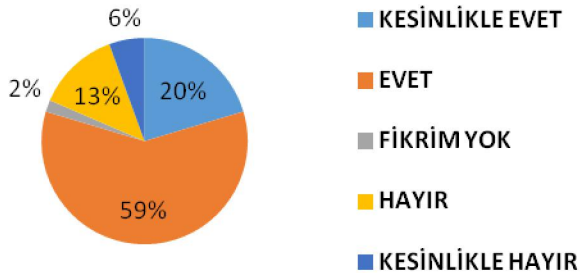
Araştırmanın evreni ülkemizde faaliyet gösteren muhasebe ve finans sektöründe çalışan yetkili kişilerden oluşmaktadır. Örnekleme ülkemizde bulunan özel sektördeki işverenler ve kamudaki 750 yetkili kişilerden oluşmaktadır.

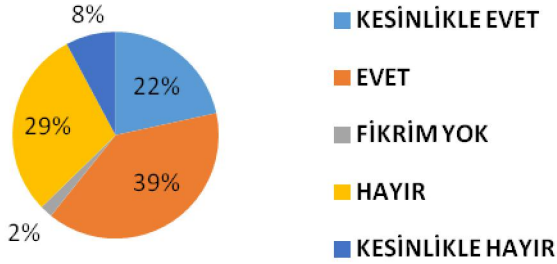
Veri Toplama Aracı

Muhasebe ve finans sektörünün meslek yüksekokulu bulunan ilgili bölümlerdeki öğrencilerinden beklentilerini belirlemek amacıyla, ülkemizde bulunan özel sektördeki işverenler ve kamudaki yetkili kişiler ile görüşülmüştür ve anket çalışması yapılarak meslek yüksekokullarından beklentilerin ne olduğu belirlenmiştir. 750 kişinin katıldığı, toplam 21 sorudan oluşan anket, 5'li likert ölçeğine göre hazırlanmış ve istatistiksel analizleri yapılmıştır.

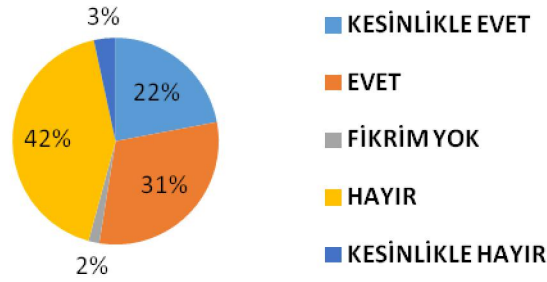
Verilerin Çözümlemesi

Her soru için alınan sonuçlar grafikler halinde verilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile değerlendirilmiştir. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür. Bu analiz türünde araştırmacı görüştüğü ya da gözlemiş olduğu bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtabilmek amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verebilmektedir. Bu analiz türünde temel amaç elde edilmiş olan bulguların okuyucuya özetlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Muhasebe ve finans sektöründeki işverenlerin meslek yüksekokulu bulunan ilgili bölümlerdeki mezunlarına bakış açıları anket sonucunda ortaya çıkmıştır.

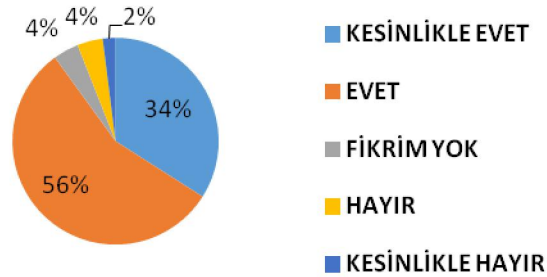
BULGULAR**1. Piyasadaki mezun sayısının çok olması sizin için avantaj mı ?****2. Meslek yüksekokullarından aldıkları eğitimi piyasada iş bulma açısından yeterli görüyor musunuz?****3. Yeni işe aldığınız personel için işe alıştırma dönemi uyguluyor musunuz?****4. Meslek ile ilgili sertifikasının olması işe almanızda öncelik sağlıyor mu?**

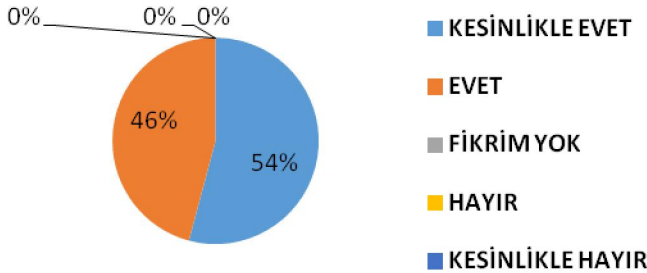
5. Dış görünümü sizin için önemli mi?

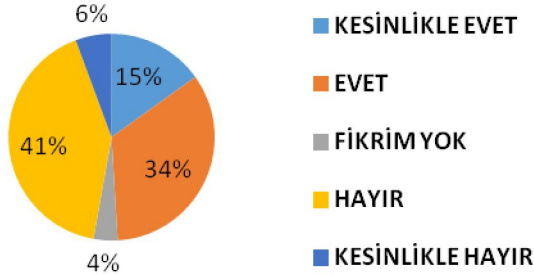
6. İş yerinizde staj yapması işe almanıza tercih sebebi mi?

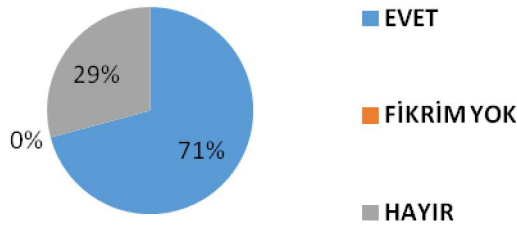
7. Genel bilgisayar bilgisinin olması önemli mi?

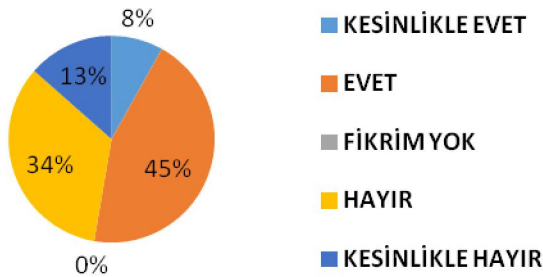
8. Yabancı dil bilmesi sizce önemli mi?

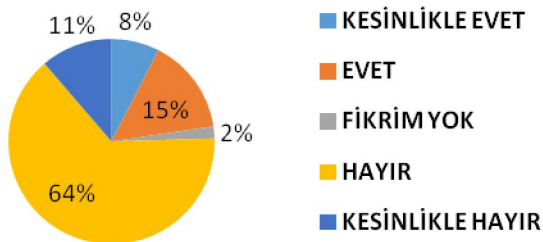
9. Meslek yüksekokul mezunu çalıştırdınız mı?

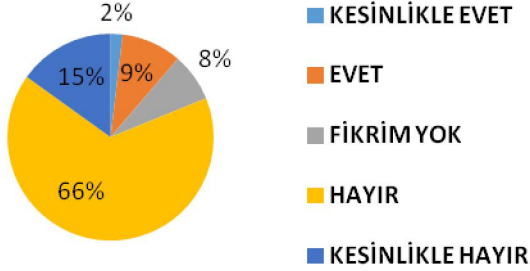
10. Meslek yüksekokul mezunları çalışırken ortaya çıkardıkları iş sizi tatmin ediyor mu?

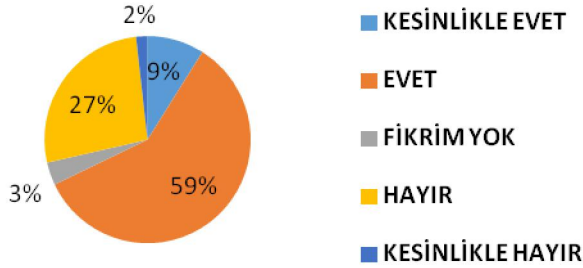
11. İş yerinize gelen stajyerlerden mesleki açıdan faydalaniyor musunuz?

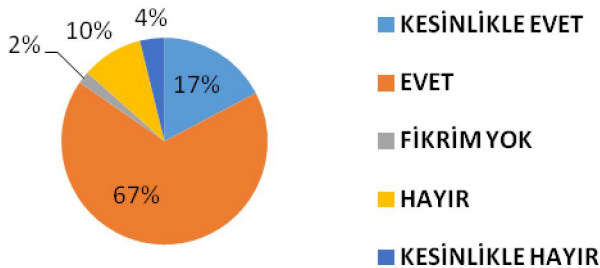
12. Yeni mezunların meslek bilgilerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

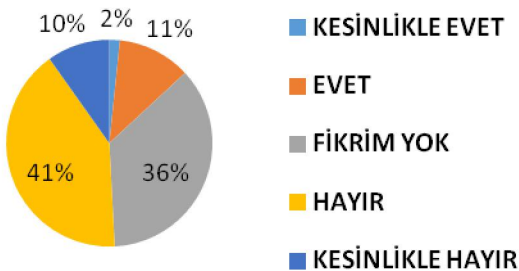
13. Erkekler için askerliğini yapması sizin işe almanız açısından önemli mi?

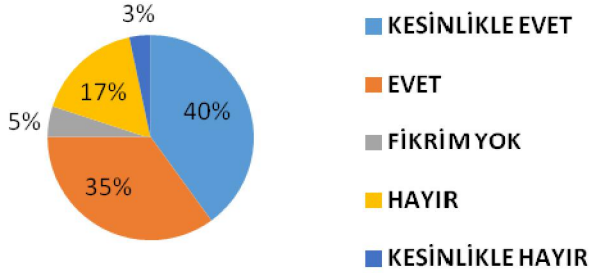
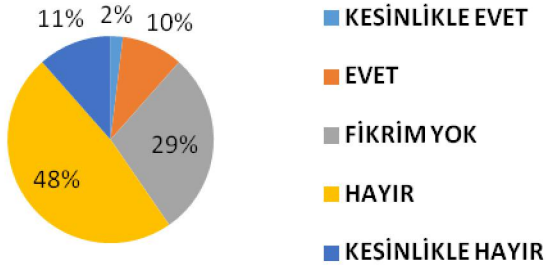
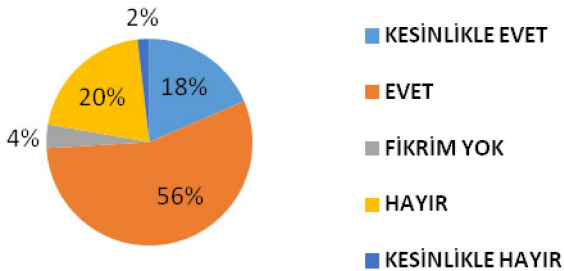

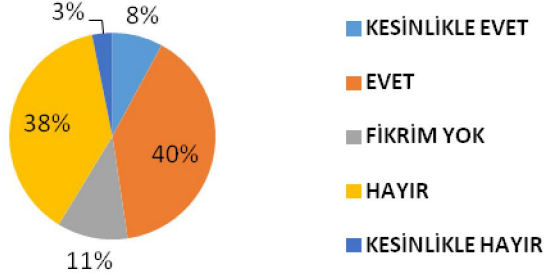
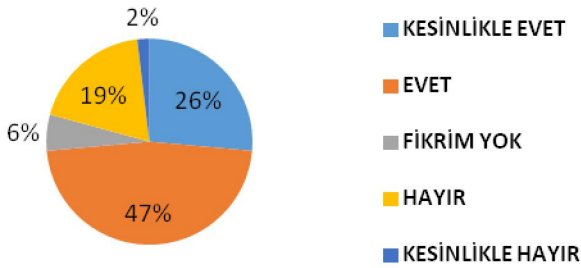
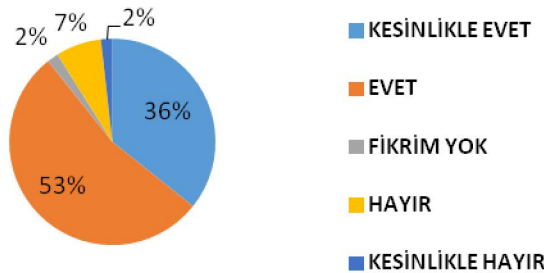
14. İşe alırken mülakat yapıyor musunuz?

15. Meslek Yüksekokulunda okutulan müfredatın sektör ihtiyacını karşılayabildiğini düşünüyor musunuz?

16. Mezunların bir dalda uzmanlaşmasını ister misiniz?**17. Meslek yüksekokulların sektörün ihtiyaç duyduğu donanıma sahip olduğunu düşünüyor musunuz?****18. Öğrencilerin öğrenim dönemi içinde sizinle çalışmalarını ister misiniz? (ücretli veya ücretsiz)**

19. Mezun öğrencinin yaşı sizin için önemli mi?**20. Eğitim öğretim döneminde öğrencilere meslek hayatınızla ilgili tecrübelerinizi paylaşmak ister misiniz?****21. İşe alacağınız kişinin paket program bilgisini sorgular mısınız?**

Ölçek için her bir maddeye verilen görüş kodları 1 ile 5 arasında değişmektedir. Aralıkların eşit olduğu varsayımından yola çıkılarak ağırlıklı ortalamalar için puan aralığı katsayısı 0,80 olarak hesaplanmıştır.

Puan Aralığı = (En yüksek değer – En düşük değer)/5 = (5-1)/5 = 0,80

Bu durumda ağırlıklı ortalamaların değerlendirme aralığı aşağıdaki gibidir

1.00-1.80 : "Kesinlikle Hayır"

1.81-2.60 : "Hayır"

2.61-3.40 : "Fikrim Yok"

3.41-4.20 : "Evet"

4.21-5.00 : "Kesinlikle Evet"

Tablo 1: Ölçek Maddelerinin Ağırlıklı Ortalamaları

Ölçek Maddeleri	\bar{x}	Sonuç
1. Piyasadaki mezun sayısının çok olması sizin için avantaj mı ?	2.895833	Fikrim Yok
2. Meslek yüksekokullarından aldıkları eğitimi piyasada iş bulma açısından yeterli görüyor musunuz?	2.057692	Fikrim Yok
3. Yeni işe aldığınız personel için işe alıştırma dönemi uyguluyor musunuz?	3.759259	Evet
4. Meslek ile ilgili sertifikasının olması işe almanızda öncelik sağlıyor mu?	3.372549	Fikrim Yok
5. Dış görünümü sizin için önemli mi?	3.254237	Fikrim Yok
6. İş yerinizde staj yapması işe almanıza tercih sebebi mi?	4.16	Evet
7. Genel bilgisayar bilgisinin olması önemli mi?	4.541667	Kesinlikle Evet
8. Yabancı dil bilmesi sizce önemli mi?	3.113208	Fikrim Yok
9. Meslek yüksek okul mezunu çalıştırdınız mı?	3.416667	Evet
10. Meslek yüksekokul mezunları çalışırken ortaya çıkardıkları iş sizi tatmin ediyor mu?	3.00	Fikrim Yok
11. İş yerinize gelen stajyerlerden mesleki açıdan faydalananıyor musunuz?	2.433962	Hayır
12. Yeni mezunların meslek bilgilerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	2.169811	Hayır
13. Erkekler için askerliğini yapması sizin işe almanız açısından önemli mi?	3.464286	Evet
14. İşe alırken mülakat yapıyor musunuz?	3.846154	Evet
15. Meslek Yüksekokulunda okutulan müfredatın sektör ihtiyacını karşılayabildiğini düşünüyor musunuz?	2.540984	Hayır
16. Mezunların bir dalda uzmanlaşmasını ister misiniz?	3.916667	Evet
17. Meslek yüksekokulların sektörün ihtiyaç duyduğu donanımına sahip olduğunu düşünüyor musunuz?	2.423077	Hayır
18. Öğrencilerin öğrenim dönemi içinde sizinle çalışmalarını ister misiniz? (ücretli veya ücretsiz)	3.685185	Evet
19. Mezun öğrencinin yaşı sizin için önemli mi?	3.111111	Fikrim Yok
20. Eğitim öğretim döneminde öğrencilere meslek hayatınızla ilgili tecrübelerinizi paylaşmak ister misiniz?	3.773585	Evet
21. İşe alacağınız kişinin paket program bilgisini sorgular mısınız?	4.142857	Evet
Genel Ortalama: 3.289466 Fikrim Yok		

SONUÇ VE ÖNERİLER

İşverenler mezun sayısının çok olmasının yaratacağı pozitif rekabetten dolayı bu durumu kendileri açısından avantaj olarak görüyorlar. Meslek grubundaki insanlar meslek yüksekokullarındaki eğitimi yeterli bulmamakla beraber daha fazla geliştirilmesinden yana eğilimlidir. İşverenler yeni işe aldıkları elemanlarına tam olarak güvenememekle beraber onların iş hayatına alışması adına bir hazırlık sürecini daha verimli olarak kabul ediyorlar. Elde ettiğimiz bulgulara göre sertifikaların iş hayatına olumlu bir etkisi olduğunu söyleyebiliriz. Yine dış görünüşün işverenler üzerinde olumlu bir etki yarattığını grafiklerimizden görüyoruz. Meslek grubundaki insanlar kendi iş yerlerinde çalıştırdıkları ve belirli bir süre

boyunca alıştıkları elemanları staj sonrasında yanında tutmaktan yanalar. İşveren için özellikle muhasebe gibi bilgisayar programlarıyla iç içe bölüm adına bilgisayar kullanım becerisi oldukça önemlidir. Veriler gösteriyor ki işveren için işini iyi yaptıktan sonra yabancı dilin pekte önemi olmadığını düşünmektedirler. İşverenlerin büyük bir çoğunluğu görülüyor ki meslek yüksekokulu çalıştırmış ve ilerleyen zamanlarda da çalışmakta bir mahsur görmüyor. Meslek yüksekokulu mezunlarının çalışma hayatında çıkarmış olduğu işler bulgulara göre işvereni büyük çoğunlukta tatmin etmektedir. İşverenlerin genel olarak stajyerlerden bilgi edinmeden çok stajyerlere bilgi olarak destekledikleri görülüyor. Yeni mezunların bilgi ve becerileri yeterli bulunmamakla beraber işverenlerin bundan şikâyetçi olmadığı görülüyor. Zira işverenler tabiri caizse elemanlarının kendi yanlarında pişmelerini istiyorlar. İşveren açısından erkek personelin askerliğini yapmış olması büyük önem taşıyor. Netice itibari ile askerliğini yapmış elemanlar bu bağlamda tercih sebebi oluyor. Her işveren kendi işine istediği gibi bir eleman alabilmek için mülakat yapmayı tercih ediyor. Meslek yüksekokulunda okutulan müfredattan büyük bir çoğunluğunun bi haber olduğu görülüyor. Haberdar olanların ise müfredatın sektör ihtiyacını karşılamakta yetersiz olduğu baskın bir şekilde görülüyor. İşverenler elde ettiğimiz veriye göre mezun olacak öğrencilerin belirli bir dalda uzmanlaşmalarını istemektedirler. Zira o dalda karşılaşılacak muhtemel bir problemde tam donanımlı bir elemanın kendisine fayda sağlayacağını düşünüyor. Katılımcıların meslek yüksekokulunun sahip olduğu donanımına kuşkuyla yaklaşmaktadır. Katılımcılar öğrencilerin öğrenim dönemi içerisinde kendileri ile birlikte bir sakınca görmemektedir. Aksine bundan memnun olacaklarını beyan etmektedirler. İşverenler açısından mezun öğrencinin yaşı çok az bir farkla da olsa bir önem teşkil etmiyor. Buda eğitime ara veren veya sonradan üniversite okumaya karar veren bireyler açısından pozitif bir etki yaratmaktadır.

İşverenler öğrencilerle tecrübelerinin paylaşmakta gurur duyacağını bildirmişlerdir. Tüm bu sonuçlar gösteriyor ki öğrenciler eğitim süreci boyunca meslek grubunda tecrübeli insanlarla daha sık buluşturulmalı ve böylece daha öğrenci iken bu insanların tecrübelerinden faydalanmalıdır. Ayrıca meslek yüksekokulları ile işverenler arasında daha sıkı ilişkiler kurulmalı bunun neticesi itibariyle işverenlerin meslek yüksekokullarına duyacağı güven artırılmalı ayrıca işverenler tecrübeleriyle bu okulların müfredatına katkıda bulunmalıdır. Öğrenciler henüz eğitim hayatında iken sertifika programlarına yönlendirilmeli meslek yüksekokulları ise sertifika programı veren şirketlerle ilişkilerini geliştirmelidir. Temel bilgisayar kullanımı muhasebe açısından çok ama çok önemli olduğu için özellikle okullar da bu hususta eğitim geliştirilmeli ve gerekirse okullar muhasebe bölümüne özel destekli bilgisayar programlara yönelmelidir. Erkek öğrenciler açısından askerlik önem arz ettiği için öğrencilerin eğitimini tamamladıktan hemen sonra askerlik görevini yerine getirmeleri tavsiye edilmelidir. Muhasebe bölümü okullar tarafından daha iyi analiz edilmeli ve öğrenciler muhasebe bölümünde belirli bir dalda uzmanlaştırmalıdır. Yine dış görünüm işverenler açısından oldukça önemli olduğu için gerekirse okullar da bu hususta bir dönemlikte olsa bir ders verilmeli ve öğrenci mezun olduğunda dış görünüm açısından nelere dikkat etmesi hususunda bilinçlendirilmelidir. Yaptığımız çalışmada yaş unsurunun işveren açısından çok da önem arz etmediğini görmüş olmamız eğitime ara veren veya çok sonradan eğitim almaya karar veren öğrenci açısından oldukça önemli ve pozitif bir gelişmedir. Yine çalışmamız da şunu gördük ki işverenler öğrencileri tabiri caizse daha tecrübesiz iken yanında çalıştırmak istiyor ve kendi tecrübeleriyle pişirmek istiyor. Bunun için okullar öğrencileri işverenlere yönlendirmeli veya işverenlerle ortak bir proje geliştirip işverenlerin öğrencilere ulaşmasını sağlamalıdır.

Not: Bu çalışma Antalya'da 18-20 Mayıs 2017 tarihlerinde düzenlenen 8'inci Eğitimde Yeni Yönelimler Kongresinde bildiri olarak da değerlendirilmiştir.

KAYNAKÇA

Görmüş, A.Ş. ve Bektaş, Ç. (2002). Sektör temsilcilerinin meslek yüksekokulu öğrencilerini algılamalarına yönelik bir araştırma. Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2, 19-30.

Karasar, N. (2008). Bilimsel Araştırma Yöntemi. (17. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Koca, T., Özgüler A.T., ve Aksungur, S. (2015, Aralık). İnönü Üniversitesi Arapgir Meslek Yüksekokulu teknik programlar öğrencilerinin mesleki uygulama dersleri ile ilgili görüşleri ve analizi. Electronic Journal of Vocational Colleges, 5, 23-30. 12.05.2017 tarihinde http://www.ejovoc.org/makaleler/december_2015_umyos/pdf/ejovoc_december_2015_umyos.pdf adresinden alınmıştır.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2003). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.

Özgüler, A.T. (2016). İnşaat sektörünün meslek yüksekokulu öğrencilerinden beklentileri. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 5, 50-59. 12.05.2016 tarihinde http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/07.alper_tunga_ozguler.pdf adresinden alınmıştır.

Özgüler, D., Koca, T., ve Özgüler A.T., (2013, Aralık). Meslek yüksekokullarında eğitim öğretim süresinin irdelenmesi. Electronic Journal of Vocational Colleges, 4, 40-43. 12.05.2017 tarihinde http://www.ejovoc.org/makaleler/aralik_2013_umyos/pdf/06.pdf adresinden alınmıştır.

Kağızmanlı, B., Kaya, K., Özgüler, A.T. ve Altuğ, M., (2016). Öğretim elemanlarının bakış açılarıyla öğrenci profillerinin değerlendirilmesi: Malatya meslek yüksekokulu örneği. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 5, 60-66. 12.05.2016 tarihinde http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/08.bugra_kagizmanli.pdf adresinden alınmıştır.